

מסורת הש"ס

(א) צ"ל חמשים חמשים ומאה כיו. רש"י (ס"ג, צ"ל במקום שסותמין, ידוע על פי חמלה תמ"ט,

מוסף רש"י

עסיקין. עוררין: עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אם לא נתן מעות: אין יכול לחזור בו. שהקרקע נקנה בחזקה כי א"ל חזק וקני יש שמחזיקין מיד ונותנין מעות לאחר זמן ומשהחזיק בה נמחייב המעות: חייסא. שק קטן: דקטורי. מלא קשרים: סגרים וקצילים. צדמי מחזיקים כסף. כלומר תנחלים לאבד מעותיהם כסף. אפי' בחזירות נמי. מכרה לו אינו יכול לחזור בו מחמת עסיקין ולא אמרינן סוף סוף עליה הדר ואערוכו דייני למה לן: דא"ל אחוי טירפך. שטר טירפא מצ"ד שכתבו כך שילאה השדה מידך דצין ותחזור עלי לטרוף: ואשנס לך. וכל זמן שלא יתמה מידך לא אשנס שהרצה עוררין שאין זוכין דצין: בתנאי' של זו מנה ושל זו מחסיס כו'. ושלשמן נחתמו ביום אחד דלי בתלתא יומי הקודמת בשטר קודמת בגיבוי: חולקום בשוה. שהרי כח שלשמן שזו בשעבוד מנה בדכולה איכא מנה: היו שם מחסיס. כינה לבעלת מנה שעבוד אלא צמנה ראשון אבל צמנה שני אין שעבוד לשטרה של מנה: נוטלת חמשים. בגמרא פריך עליה: שש של וכו'. שלשה דינרי וכו' וכל דינר וכו' עשרים וחמשה דינרי כסף כדאמר בהוצה במאתים לבעלת שלש מאות שהרי מאתים משועבדים לשטרה: היו שם שלש מאות. מנה ראשון משועבד לכולן והשני לבעלת מאתים ולבעלת שלש מאות והשלישי לבעלת שלש מאות לזדה: של מנה נוטלת חמשים. בגמ' פריך עליה: ושל מאתים מנה. צמנה מפרש לה: שש של וכו'. הם חמשה וחמשים חז: שהטילו לנים. מעות לקנות סחורה לשכר: כך פן חולקין. כל אחד ואחד נוטל בשכר והפסק לפי מעותיו: גמ' פלגין ופלגא ותילתא הוא דאיש לה. דהיינו שלש של מנה שהרי אין לה חלק צמנה שני: דין ודברים אין לי עמך צמנה. הקרקעות (ל' דע"ה) לא הם לא יצאו עלי ערעורין ורוצה לחזור בו אי' מפני שמכר גמור ובקנין עשה לו והאי חזקה דבני' לאו לקיומי

המכר דהא מקריס וקאי בלא חזקה אלא ה"ק אם יצא עלי עסיקין נראה שמכר לו דבר שאינו שלו והוי מקח טעות ומשה' אמר עסיקין לא אמר עסיקין (ס' מפני שגוראה שמכר לו דבר שאינו שלו ומיה' בני מאית מחזיק בה מפני שזו החזקה אינה לקנות שאליו גמור בעי אכא חכמי שחזקה החזקה בדתאן כפי ח"ה נעל גדר ופרין כ"ש ה"ז חזקה ומאי בעי אכא חכמי שחזקה לו כדי לחלקה לעולם שנכנסה לרשותו והוא של מ"ה אמרי' מכי דייש אמצרי שהלך בה לארבה ולרחבה כאדם שהולך ובקרי שדחו: בתנאי' מי שהיה נשוי ג' נשים ומת כתובתה של זו ק' ושל זו י' ושל זו י' מאות ואין שם אלא ק' חולקות בשוה היה שם מאתים של ק' נוטלת י' ושל י' ושל י' מאות ג' י' של זהב. היה שם ג' מאות של ק' נוטלת י' ושל י' ושל י' מאות ששה של זהב וכן שלשה שהטילו לכיס פתחו או הוטריו כך הן חולקין. פי' מי שהיה לו ג' נשים

עסיקין. עוררין: עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אם לא נתן מעות: אין יכול לחזור בו. שהקרקע נקנה בחזקה כי א"ל חזק וקני יש שמחזיקין מיד ונותנין מעות לאחר זמן ומשהחזיק בה נמחייב המעות: חייסא. שק קטן: דקטורי. מלא קשרים: סגרים וקצילים.

צדמי מחזיקים כסף. כלומר תנחלים לאבד מעותיהם כסף. אפי' בחזירות נמי. מכרה לו אינו יכול לחזור בו מחמת עסיקין ולא אמרינן סוף סוף עליה הדר ואערוכו דייני למה לן: דא"ל אחוי טירפך. שטר טירפא מצ"ד שכתבו כך שילאה השדה מידך דצין ותחזור עלי לטרוף: ואשנס לך. וכל זמן שלא יתמה מידך לא אשנס שהרצה עוררין שאין זוכין דצין: בתנאי' של זו מנה ושל זו מחסיס כו'. ושלשמן נחתמו ביום אחד דלי בתלתא יומי הקודמת בשטר קודמת בגיבוי: חולקום בשוה. שהרי כח שלשמן שזו בשעבוד מנה בדכולה איכא מנה: היו שם מחסיס. כינה לבעלת מנה שעבוד אלא צמנה ראשון אבל צמנה שני אין שעבוד לשטרה של מנה: נוטלת חמשים. בגמרא פריך עליה: שש של וכו'. שלשה דינרי וכו' וכל דינר וכו' עשרים וחמשה דינרי כסף כדאמר בהוצה במאתים לבעלת שלש מאות שהרי מאתים משועבדים לשטרה: היו שם שלש מאות. מנה ראשון משועבד לכולן והשני לבעלת מאתים ולבעלת שלש מאות והשלישי לבעלת שלש מאות לזדה: של מנה נוטלת חמשים. בגמ' פריך עליה: ושל מאתים מנה. צמנה מפרש לה: שש של וכו'. הם חמשה וחמשים חז: שהטילו לנים. מעות לקנות סחורה לשכר: כך פן חולקין. כל אחד ואחד נוטל בשכר והפסק לפי מעותיו: גמ' פלגין ופלגא ותילתא הוא דאיש לה. דהיינו שלש של מנה שהרי אין לה חלק צמנה שני: דין ודברים אין לי עמך צמנה. הקרקעות (ל' דע"ה) לא הם לא יצאו עלי ערעורין ורוצה לחזור בו אי' מפני שמכר גמור ובקנין עשה לו והאי חזקה דבני' לאו לקיומי

מאות לבעלת מאתים הא סליקת נפשין ממנה ואין לך לחלק אלא צמנה שני: מדין ודברים סליקת נפשאי'. לא נתתי חלקי צמנתה עמה שגבתה לא בשליחותיה צבתה שתאמר לי נטלה זו חלקך אני סליקתי עמי שגבתה עמה ומלמעט חלקה צמנה וגבר ידה לגבות מהי המנה בשעבוד טררי עכשיו אני צאה לחלוק עמך צמנה שלל סליקתי עצמי מלריב עמך ושעבודי ושעבודך שוים: ע"ה הוא דאיש לה. דהא כיון דאוקימנא כזכותה צעלת מאתים כו' אין לה לחלוק מעמה אלא צמנה וחמשים אבל צמנה שלשין אין לה כלום: אמר שמואל. סיפא כזכותה צעלת שלש מאות כו' וצעלת מאתים לא כתבה כלום הלכך מנה ראשון חולקות צעלת מאתים וצעלת מנה ומנה שני חולקות צעלת מאתים וצעלת שלש מאות ומנה שליש כולה לבעלת שלש מאות: רבינא אמר. לא חוקמה כזכותה אלא בשתי תפיסות: שתפסו מטלטלין לכתובתן ולא נמצאו להן מאתים בפעם אחת אלא בשתי פעמים: דנפלו להן ע"ה צמד וימנא. וצאו לדון עליהם אמרינן להו חולקות בשוה שהרי שעבוד שלשמן על מנה: ומאה ועשרים וחמשה צמד וימנא. צעלת מנה ככר צבתה כ"ה וצאת לריב על ע"ה הלכך ע"ה משועבדים לכולנה וחולקין אותן הרי ציד כל אחת חמשים והמותר אין לבעלת מנה חלק צו היינו דקאמר של מאתים ושל שלש מאות שלש שלש של וכו': סיפא צמתי פסיפוס כו'

ומתאים ועשרים וחמשה צמד וימנא. ע"ה מנייחו ר' כולן שוין צו וצעלת מאתים שלא צבתה בתפיסה ראשונה אלא עשרים וחמשה צמה צאה לריב צעלת שלש מאות ומאה של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים מנה ושל שלש מאות ק"ץ שהן ששה דינרי וכו': אין אני רואה דצריזו של ר' נסן צאלו. שאין זה דומה לשלשה שהטילו לכיס דהם שצח מעות שהצניחו מעותיהן שקלי הלכך כל אחד יטול לפי מעותיו אבל הכא טעמא משום שיעצורא הוא וכל נכסיו אחראין לכתובתה הלכך שלש המנים משועבדין לבעלת

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

צג.

עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אומר ר"ת ואפי' נתן מעות וכונן דלא קנו כנספא (ס' שכותבין את השטר דלא קנו עד שיכתוב את השטר וקמשמע לן דיכול ומותר לחזור צו דהואל ומפסקד שסבור שיגלוה ממנו קא הדר ציה דלפי' מי שפרע ליכא כדמוכח צהוב צ"מ דף מט): גצי הואל גצרי דצין צמריא מחצביה שמע דבעי למינסביה צי פרוק רופילא אתא לקמיה דרב חסדא א"ל כדרך שמקנו משיכה בשומרים כך תקנו משיכה בלקוחות ולא קאמר ליה איציעי ליה לקצולי מי שפרע כדאמר התם אעוצדא אחרינא משום דלא מתקנו צו שפרע אלא אוקרא חולא והאי יכול מותר דקדמני נמי גצי מתנה התם וצדן הוא דהוה ליה למיתני מותר אלא אגב דקמני ספא אין יכול תנא נמי רישא יכול:

משהחזיק בה אין יכול לחזור בו. ואפילו למ"ד בחזקת הצמים (צ"ב מד): נמלאת שאניה שלו חזר עליו הכא כל זמן שלא טרפוה ממנו מודה שאין יכול לחזור בו: **ומאימית** חוי חזקה. תימה מאי קא מיציעיל ליה וכי אכתי לא אשמועינן דיני חזקה הא ממני' היא (צ"ב דף מב). נעל גדר ופרך כל שהוא הרי זו חזקה וי"ל דכי צעי ומאימית חוי חזקה היכא דייציע ככר חזי מאימית מהניא חזקה מכי דייש אמרי אע"ג דגריעא מנעל וגדר הויא חזקה הואיל ואיכא כסף כדמי' וריצ"ס מפרש שראובן מכר שדה לשמעון וקנה ממנו קנין גמור עד שלא החזיק בה אותה חזקה שהיה גילוי דעת שני וחזק יכול לחזור דכי היכי דתקנו רבנן שיאא אלא יכול לחזור צו כל זמן שעסקין צאותו ענין מפני שלדעת כן הוא קונה ומקנה שיחזור כל זמן שילאה כל זמן שעסקין צאותו ענין ה"נ דעמו לחזור צו אם ילאו עליה עסיקין קודם חזקה בגילוי דעמו משהחזיק בה אינו יכול לחזור צו ומאימית הויא חזקה פי' מאימית הויא היא חזקה דאמר גלי דעתיה שקיצלה בכל ענין מכי דייש אמרי לידע מה היא צריכה:

איכא דאמרי אפי'ו באחריות. ליישנא קמא באחריות לא דהואל ובאחריות וצין אית לן למימר שאין צדעמו לקנות אלא נכסים משופין מכל ערעור ואע"פ שהיה מחזיר לו לנסוק כשגולה כדפרישית גבי שלל באחריות דלא יחזא ליה דליקין צדינא ודיננא: **תימא** גבי סליקת נפשך וכו'. לא ידעתי אמאי לא משני כגון שכתבו צעלת שלש מאות וצעלת מאתים לבעלת מנה דין ודברים אין לנו עמך צעשרים וחמשה" (לעיל) **ובן** שלשה שהטיילו צבים. לא הוי ממס דומיא דרישא דהכא כל אחד נוטל לפי מעותיו ורבינו חננאל פי' דאצבא צמרייתא קאי: **דאמרה** לה מדין ודברים הוא דסליקין בו'. לא איתפרש ספיר טעמא דהא מילתא: **בבותבת** בעלת שלש מאות. לא ידע רבי מאי קמ"ל מתנייתין: **רבי** אומר אין אני רואה דבריו של ר' נתן באבא אלא חולקות בשוה. פי' ר"ח קי"ל צהא הלכתא כרבי ואי אפשר להעמיד דבריו בזמן שיש שם שלש מאות חולקות בשוה צעלת מאה מאה וצעלת מאתים מאה וצעלת שלש מאות מאה לפי שמדת הדין לוקה צוה אלא העמידנו דברי רבי שאמר שחולקות בשוה כל מנה ומנה נוטלות בשוה הלכך חולקין כל עוצון המט בששה חלקים של מנה נוטלת חלק אחד ושל מאתים שני חלקים ושל שלש מאות ג' חלקים אחת

אבל בבא דסיפא דתנן ה"ה שם ג' מאות וכו' לא חלק ר' אלא אומר כי בתפיסה (א' בין ב'ב' תפיסות הדיון כך הוא כ"א נוטלת לפי מעות' ואין צורך להצמיחה בכזכות אליבא דר' זה הפתור נ"ל יפה אע"פ שאינו דומה כרישא דמתני'. וכן ג' שהטילו לכיס וכו' פי' האי וכן קאי אבאב ג' דמתני' וקסבר ר"נ שלפי מעות חולקין ואע"ג דלגבי ג' נשים אלא סבר דהויא (ובין) חלק מפני שהמעות מורחות קסבר כ"א נוטל בשבח כפי מעותיו וכפי שנטול בשבח כך נוטל חלקים אצל כל אחד ואחד (וכי' וכו') וכן הלכך כ"א נוטלת כפי מה שמשועבד לו מנכסי בעלה ונמצא שרי"ג ר' השויו בזה לחלוק כפי מעות: אמר שמואל ב' השכר

עין משפט נר מצוה

יש א ב מיי פ"ט מהל' מביה הל' צ טו"ע ח"מ סו'מין רבו טקיף ה: ב ד מיי פ"ו מהל' אשמות הל' מ וצ"ל מלמסת מלוה ולוה הל' ד ופיכ"א שם הלכה א סמנ עשין מה ולד טו"ע י אה"ע סו'מן ו טקיף יח וטו"ע ח"מ ס' קד טקיף י (וגרר) אלפס ציאר כל הסוגיא בעמקה ובאריכות בגיגרות]:

תוספות ר"ר (המשך) יתענט חלקך בשבילי הלכך היא ובעלת ג' מאות חולקות אותו אימא סיפא ושל ר' ושל ג' מאות ג' י' של זהב ותימא לה הא סליקת נפשך ממנה פי' ואין לך לחלוק אלא במנה ב' ומהדר משום דא"ל מדין ודברים הוא דסליקו נפשאי' פי' לא נתתי לה חלקי במתנה ומה שנכתבה לא בשליחותי בנתה שתאמרו לי נטלה זו חלקך אני סלקתי עצמי מלריב עמה ומלמעט חלקה במנה וגברה ידה לגבות חצי המנה בשיעבוד שטרה עכשיו אני באה לחלוק עמך במותר שלא סלקתי מלריב עמך ושיעבודי ושיעבודך שוים. ואע"פ שיכולה בעלת ר' עז' מאות לחזור לבעלת ר' עד עכשיו הייתי נוטלת במנה הא' תלתין ותלתא ותימלא. ומנה השני ג' הרי תמנן ותלתא ותימלא והשתא לא שקילנא אלא ע"ה ומ"ל להפסיד סבילוקא תפסיד את ולא אני אפי"ה כך מרת הדיון נותנת כיון דלא נשתלקה מכל המנה אלא מלריב עם בעלת ר' הלכך של ג' נוטלת ג' ושל ר' ושל ג' מאות חולקות ביניהן ק"ו נוטלת כל א' וא' ג' דינרי זהב שלכל דינר זהב הוא כ"ה דינרי כסף: ה"ה שם ג' מאות וכו' ומקשה של מנה ע"ה הוא דאית לה פי' דהא אוקימנא כזכותה בעלת ר' לבעלת ק' דין ודברים אין לי עמך בק' וחלקו המנה הא' בינה ובין ג' מאות ובמנה הא' ג' לה בעלת ר' והמנה ג' הוא כלו של ג' מאות נמצא של מנה נוטלת ג' במנה האחר ושאריו ג' חולקת אותה עם הק' השנייה של ע"ה ושל ג' מאות זו נוטלת ע"ה זו נוטלת ע"ה והנה הוא של ג' מאות ויש לה ד' דינרי זהב. א"כ כזכותה בעלת ג' מאות לבעלת ר' ולבעלת ק' דין ודברים אין לי עמכם בק'. פי' כי מחזקתם סיפא כמצינוהא אלא סיפא מיתוקמא כשכתבה בעלת ג' מאות וכו' ובעלת ר' לא כתבה כלום הלכך מנה הא' חולקת בעלת ר' ובעלת הק' ומנה הב' חולקת בעלת ר' ובעלת ג' מאות ומנה הג' לבעלת ג' מאות. תניא זו משנת ר"נ ר"א אין אני רואה דבריו של ר"נ באלו אלא חולקות בשוה כתב ר"ח ו"ל וקמ"ל דבהאי הל' כו' וא"א להעמיד דבריו בזמן שיש שם ג' מאות חולקין בשוה ונוטלת בעלת ק' ק' ובעלת ג' מאות ק' לפי שמד"ה לוקה בזה אלא להעמיד דברי ר' שאמר חולקין בשוה כל חלק נוטלות בשוה הלכך חולקין כלם לפי חלקים של ג' נוטלת חלק א' ושל ר' ב' חלקים ושל ג' י' חלקים כ"א נוטלת לפי מעות' עד שתפרץ כ"א כתובתה וזה דין צדק והווי שאמר אני רואה דבריו של ר"נ באלו בבבא דרישא ובבא מציעא

(א) נראה דלין ע"ו מנקאמר עד שלא החזיק יכול לחזור בו אם ילא עליו ערעורין הא אם לא ילא וכו'. צו. נראה דל"ל אף שנראה שמכר לו דבר שאינו שלו אינו יכול לחזור בו.